

Uchwała Nr 0007.37.2014
Rady Miejskiej w Czarnem
z dnia 29 maja 2014r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Sportu i Turystyki dla Gminy Czarne
na lata 2014-2020

Na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy o sporcie z dnia 25 czerwca 2010r. (Dz. U. z 2010r. Nr 127, poz. 857 z późn. zm.) oraz art. 7 ust. 1, art. 18 ust. 1, pkt 10 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz. 594 z późn. zm)

Rada Miejska w Czarnem
uchwala, co następuje:

§1

Przyjąć Strategię Rozwoju Sportu i Turystyki dla Gminy Czarne na lata 2014-2020, o treści jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czarnego.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Czarnem
B. Lipski
mgr Benedykt Lipski

**RADA MIEJSKA
77-330 CZARNE
woj. pomorskie**

STRATEGIA ROZWOJU SPORTU I TURYSTYKI DLA GMINY CZARNE NA LATA 2014-2020

Czarne, 29 maja 2014r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**Decydujmy
Razem**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Zleceńodawca:

Urząd Miasta i Gminy
ul. Moniuszki 12,
77 – 330 Czarne

Autor:

Zatwierdził

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**Decydujmy
Razem**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

31

Spis treści

1. Wstęp	4
1.1 Misja Gminy	5
1.2 Zakres i cele strategii rozwoju turystyki.....	5
1.3 Proces tworzenia strategii, zespół zadaniowy ds. strategii.....	6
2. Uwarunkowania działalności turystycznej	9
2.1 Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju turystyki w gminie Czarne (mocne i słabe strony).....	9
2.2 Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju turystyki w gminie Czarne (szanse i zagrożenia).....	11
2.3 Walory przyrodniczo – historyczno – kulturowe	
2.3.1 Walory przyrodnicze.....	13
2.3.2 Walory historyczno - kulturowe.....	14
2.3.3 Walory - Szlaki turystyczne gminy.....	17
2.3.4 Miejscowości turystyczne.....	18
3. Określenie celów strategicznych, szczegółowych i zadań do realizacji w ramach strategii	19
3.1 Cele strategiczne i szczegółowe.....	19
3.1.1 PIORYTET I Infrastruktura turystyczna	20
3.1.2 PIORYTET II.....	20
3.1.3 PIORYTET III.....	21
3.1.4 PIORYTET IV Oferta sportowo rekreacyjna.....	22
3.1.5 PIORYTET V Promocja Gminy.....	22
3.2 Proponowane zadania w obszarze turystyki i rekreacji.....	23
4. System wdrażania strategii rozwoju turystyki.....	23
4.1 Wdrażanie i monitoring.....	23
4.2 Formy i kierunki rozwoju turystycznego.....	26
4.3 Popularyzowanie form turystyki aktywnej wśród mieszkańców.....	28
4.4. Ewaluacja strategii	32
5. Promocja produktów turystycznych.....	31
5.1 Produkt turystyczny.....	31
5.2 Promocja produktów i ofert turystycznych.....	33

1. Wstęp

Strategia Rozwoju Sportu i Turystyki w Gminy Czarne opracowana została jako element programu pilotażowego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Decydujmy razem”.

Niniejszy dokument jest uzupełnieniem dokumentu Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta i Gminy Czarne opracowanego na lata 2005-2015. Aktualizacja zapisów strategicznych o obszarze sportu i turystyki jest wymogiem sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, regionu pomorskiego i Polski, w związku z możliwościami rozwoju i pozyskiwania środków zewnętrznych. Okres realizacji zaktualizowanego dokumentu przyjęto na lata 2013 – 2020. Jest on dokumentem kierunkowym, mającym ułatwić władzom Gminy formułowanie zadań do realizacji w ramach środków pozyskanych z zewnątrz.

Przygotowanie Strategii dokonano poprzez zachowanie ciągłości procesu planowania strategicznego w tym diagnoza stanu obecnego, analiza danych statystycznych dotyczących Gminy Czarne, oraz dostosowanie zapisów strategii do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

Prace związane ze stworzeniem Strategii Rozwoju Sportu i Turystyki w Gminy Czarne przeprowadzono w okresie maj 2011 do października 2013 r. zgodnie z umową podpisaną pomiędzy Gminą Czarne reprezentowaną przez Burmistrza Czarnego Jana Zieniuka a Stowarzyszeniem Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL reprezentowanym przez Prezesa Bohdana Skrzypczak przy realizacji projektu systemowego Decydujmy Razem.

Proces planowania rozwoju sportu i turystyki w Gminy Czarne wspierany był zarówno przez konsultantów zewnętrznych, jak również przez lokalne grupy społeczne i gospodarcze. Powołano Zespół Zadaniowy składający się z pięciu przedstawicieli Gminy Czarne. Do prac nad aktualizacją strategii zaangażowano także liderów lokalnych. Grupę tę zaprosił do współpracy Pan Burmistrz. W skład grupy warsztatowej liczącej 68 osób niżej wymienionych, weszli przedstawiciele władz samorządowych gminy, radni i urzędnicy, reprezentanci sfery biznesu oraz lokalnych organizacji pozarządowych.

1.1 Misja Gminy

MIASTO I GMINA CZARNE

Obszar zrównoważonego rozwoju o charakterze rolniczym i turystycznym z dobrą infrastrukturą sprzyjającą rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości. Gmina przyjazna mieszkańcom i inwestorom, z dobrą ofertą turystyki pobytowej i weekendowej skierowanej do mieszkańców aglomeracji, oparta na agroturystyce, zasobach leśnych i pełnej dostępności do terenów rekreacyjnych. Bezpieczny samorząd zapewniający komfort życia i wypoczynku jej mieszkańcom.

1.2 Zakres i cele strategii rozwoju turystyki

Cel strategiczny

ROZWÓJ TURYSTYKI I REKREACJI

Wyróżniamy obecnie następujące formy turystyki:

- Agroturystyka – to spędzanie wolnego czasu na terenach wiejskich, w gospodarstwach o tradycyjnych metodach produkcji rolnej. Turyści mogą wykorzystywać zasoby tych gospodarstw, jednocześnie wypoczywając oraz uczestnicząc we wszystkich pracach, jak również w życiu wiejskim. Ten rodzaj turystyki szczególnie ceniony jest przez rodziny z dziećmi.
- Ekoturystyka – to turystyka do miejsc nie zmienionych przez człowieka. Przyjmuje się także zupełnie inną jej odmianę, jaką jest turystyka do obszarów najbardziej zanieczyszczonych w celu pokazania skutków niszczycielskiej działalności człowieka. Rozumiana jest najczęściej jako pobyty w gospodarstwach rolnych prowadzonych tradycyjnie, nie używających chemii w procesie produkcji żywności, oraz na terenach czystych ekologicznie.
- Ekoagroturystyka – stawia ona bardzo wysokie wymagania, ale zyskuje coraz większą popularność i co istotniejsze jest bardzo wysoko ceniona przez turystów. Ekoagroturystyka jest połączeniem agroturystyki z ekologicznymi metodami produkcji żywności. Wymagania organizacji nadającej certyfikat zdrowej żywności są bardzo surowe. Dotyczą one nie tylko metod upraw, ale także regionu, który nie może być zanieczyszczony.
- Turystyka wiejska – obejmuje wszelkie rodzaje turystyki odbywające się na wsi. Jej idea polega na przeciwstawieniu życia na wsi – zanieczyszczonemu, obciążonemu środowisku

miejskiemu. Im kontrast jest większy tym siła przyciągania turystów jest większa. W ramach turystyki na obszarach wiejskich oferuje się różnego rodzaju formy aktywności: wędrówki, jeździectwo, itd., ten rodzaj turystyk nie wprowadza ograniczeń, co do bazy noclegowej, mogą tu występować hotele, pensjonaty, campingi itd.

Cele ekologiczne:

- ochrona zasobów środowiska przyrodniczego, tworzenie nowych rezerwatów, dbanie o środowisko naturalne,
- rozwijanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców Gminy Czarne i turystów, organizowanie pogadanek z dziećmi, młodzieżą na temat ekologii, organizowanie spotów w lokalnej telewizji na temat ekologii, stworzenie plakatów, ulotek promujących zachowania ekologiczne.

Cele społeczne:

- wzrost tożsamości lokalnej,
- zadowolenie turystów przyjeżdżających do Gminy Czarne,
- poprawa warunków bytowych miejscowej ludności,
- traktowanie turystyki jako ogniwa szerszej polityki społeczno – gospodarczej.

Cele ekonomiczne:

- poprawa infrastruktury lokalnej,
- wzrost dochodu miejscowej ludności,
- stworzenie nowych miejsc pracy.

1.3 Proces tworzenia strategii, zespół zadaniowy ds. strategii

1. Breska Adam Leszek - Radny Rady Miejskiej w Czarnem
2. Gawrońska Dorota - Radna Rady Miejskiej w Czarnem, Sołtys sołectwa Sokole
3. Górski Adam - Radny Rady Miejskiej w Czarnem
4. Hulisz Piotr - Radny Rady Miejskiej w Czarnem, Prezes SONiŚ Czarne
5. Kopczak Paweł - Radny Rady Miejskiej w Czarnem
6. Koziół Krzysztof Kazimierz- Radny Rady Miejskiej w Czarnem
7. Kuśta Marek Zygmunt - Radny Rady Miejskiej w Czarnem
8. Lipski Benedykt – Przewodniczący Rady Rady Miejskiej w Czarnem

9. Lonczak Bogusław - Radny Rady Miejskiej w Czarnem
10. Mozol Marek - Radny Rady Miejskiej w Czarnem
11. Popowniak Krzysztof - Radny Rady Miejskiej w Czarnem
12. Winnicki Janusz - Radny Rady Miejskiej w Czarnem
13. Zabrocki Piotr - Radny Rady Miejskiej w Czarnem
14. Zenel Marek - Radny Rady Miejskiej w Czarnem, sołtys sołectwa Bińcze
15. Żyła Tadeusz Adam - Radny Rady Miejskiej w Czarnem
16. Ciompała Joanna Barbara - Sołtys sołectwa Kijno
17. Jaśkiewicz Jerzy Bogumił – Sołtys sołectwa Sierpowo
18. Zasuwa Mirosław Maciej – Sołtys sołectwa Krzemieniewo
19. Chmarzyńska Grażyna Anna - Sołtys sołectwa Domisław
20. Orzłowski Zdzisław – Sołtys sołectwa Nadziejewo
21. Sobiegraj Marian – Sołtys sołectwa Wyczechy – Łoża
22. Frelke Jerzy Leon – Sołtys sołectwa Raciniewo
23. Birosz Daniel - Sołtys sołectwa Biernatka
24. Zieniuk Jan – Burmistrz Czarne
25. Rempalska Marianna Urszula– Sekretarz Czarne
26. Murawska Marianna Magdalena– Skarbnik Czarne
27. Witkowski Ireneusz Leszek– Zastępca Burmistrza Czarne
28. Kaczmarek Marzena Jadwiga– Dyrektor CCK, Radna Powiatu Człuchowskiego
29. Kuchta Edmund – Trener/Animator boiska Orlik w Czarnem
30. Nalewańska Irena – lokalny przedsiębiorca
31. Nowak Piotr Paweł– Członek Zarządu Czarni-Czarne
32. Fierek Arkadiusz Adam– lokalny przedsiębiorca, członek WK PTK Husaria Czarne
33. Feculak Waldemar – Nadleśnictwo Człuchów
34. Święcki Marek – Stowarzyszenie ProIdea
35. Czerniawski Ireneusz Piotr– lokalny przedsiębiorca, Strzeleckie Bractwo Kurkowe
36. Remus Andrzej – lokalny przedsiębiorca
37. Anczyńska Grażyna Renata– lokalny przedsiębiorca
38. Schmidt Adam i Danuta – lokalni przedsiębiorcy
39. Bednarski Tadeusz Wiktor– Z-ca Dyrektora ZK Czarne, Strzeleckie Bractwo Kurkowe

91

40. Samarin Andrzej – Radny Powiatu Człuchowskiego
41. Mróz Krzysztof – Radny Powiatu Człuchowskiego
42. Piepiorka Wojciech – Tygodnik Człuchowski
43. Zwoliński Lech - Wójt Rzeczenicy
44. Jrapta Mieczysław - Burmistrz Okonka
45. Gappa Aleksander - Starosta Człuchowski
46. Hinc Danuta Krystyna – Dyrektor Gminnego Przedszkola w Czarnem
47. Patalas Marek Stanisław – lokalny przedsiębiorca
48. Patalas Krzysztof Mikołaj – lokalny przedsiębiorca
49. Szczukiecki Marian – Czarneńskie Stowarzyszenie Tenisowe
50. Saładziak Jadwiga – Strzeleckie Bractwo Kurkowe
51. Rückemann Manfred – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie, Strzeleckie Bractwo Kurkowe
52. Miłoś Dorota – nauczyciel w Zespole Szkół w Czarnem
53. Surowiec Mariusz – nauczyciel w Zespole Szkół w Czarnem
54. Siwik Stefania – Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Wyczechach
55. Rolniczak Krystyna - Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Wyczechach
56. Wołoszyn Bogumiła – nauczyciel Szkoły Podstawowej w Wyczechach
57. Alina Roszak – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Wyczechach
58. Jaśkiewicz Grażyna Maria – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Krzemieniewie
59. Bakiewicz Cezary Aleksander – Dyrektor Zespołu Szkół w Czarnem
60. Siembab Kamil – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie, członek zarządu WK PTTK HUSARIA Czarne
61. Welniński Zbigniew Piotr- Nadleśniczy Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie
62. Zwolińska Hanna – Animator Gminy Rzeczenica
63. Olczak Iwona – Starostwo Człuchowskie
64. Romaniec Marek – Animator Subregionalny
65. Romaniec Bogumiła – Animator Partycypacji Publicznej
66. Piskorz Jan – Animator Partycypacji Publicznej
67. Zarudzki Ryszard – Ekspert zewnętrzny
68. Wanda Agnieszka – pracownik Urzędu Miasta i Gminy Czarne

21

2. Uwarunkowania działalności turystycznej

2.1 Uwarunkowania wewnętrzne rozwoju turystyki w gminie Czarne (mocne i słabe strony)

MOCNE STRONY

- czyste wody,
- zasoby leśne (50 % pow. zajmują lasy), są to głównie bory sosnowe z udziałem świerka,
- bogactwo runa leśnego,
- centrum rehabilitacji, (DPS świadczący kompleksowe usługi z zakresu rehabilitacji hipoterapii i stwardnienie rozsiane dla osób z całej Polski,
- imprezy promujące Gminę (spływy kajakowe, biesiady polsko – ukraińskie, malowanie murów więziennych, turnieje tenisa stołowego),
- obozy jenieckie,
- rezerwaty (*Dolina Gwdy*, sąsiedztwo Rezerwatu *Dolina Cisów*),
- bogactwo różnorodnych gatunków zwierząt, ptaków w lasach,
- pomniki przyrody,
- duże kompleksy wrzosowisk,
- czyste powietrze, wynikające z braku rozwiniętego przemysłu,
- mały stopień zurbanizowania,
- obiekty sakralne, pałac z połowy XIX wieku, będący atrakcją turystyczną,
- fragmenty murów obronnych,
- cmentarze wojenne,
- infrastruktura sportowa w Gminie, budowa obiektów sportowych na terenie, Miasta i Gminy Czarne,
- organizacje pozarządowe,
- infrastruktura kulturalna,
- dobrze rozwinięte gospodarstwa rolne na terenie Gminy,
- produkty lokalne,
- festiwale folklorystyczne,
- renowacja zabytków na terenie Miasta i Gminy Czarne (Kościoły, Pałace itp.),

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujmy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

31

- gminne kulinaria,
- rozwinięta infrastruktura komunikacyjna na terenie Gminy, łącząca wszystkie miejscowości na terenie Gminy,
- rajd samochodów terenowych na terenie byłego poligonu,
- dobra współpraca ze starostwem powiatowym,
- współpraca partnerska z Langlingen,
- telewizja lokalna TV CZARNE działająca od 1995 roku

SLABE STRONY

- brak map i tablic informujących o sposobach dojazdu do miejsc godnych uwagi, brak tablic w sołectwach,
- brak punktów informacji turystycznej, co nie ułatwia turystom poruszania się po terenie Gminy,
- mała ilość akwenów wodnych (jezior, rzek, stawów),
- niewielka ilość gospodarstw agroturystycznych, które cieszą się powodzeniem wśród turystów,
- niewielka ilość podmiotów zajmujących się turystyką,
- niewielkie środki na systematyczny rozwój turystyki,
- bardzo słaba promocja atutów (zasobów) gminy (zdrowy tryb życia), brak reklamy,
- brak ścieżek rowerowych między sołectwami (łącznie z oznakowaniem i opisem),
- brak porozumienia między gminami w sprawie rozwoju turystyki,
- mała współpraca z miastami partnerskimi w rozwoju aktywnej turystyki (kajaki, rowery, wędkarstwo, łowiectwo),
- brak dużych firm, które zechciałyby zostać sponsorami lub inwestorami,
- brak świadomości lokalnej mieszkańców wsi i miasta o inicjatywach podejmowanych na rzecz Miasta i Gminy,
- brak informacji dla rolników o pozyskiwaniu środków unijnych,
- brak rewitalizacji parku miejskiego będącego wizytówką miasta,
- brak miejsc pracy, co przyczynia się do emigracji ludności z terenu Gminy.
- mała ilość szlaków i ścieżek rowerowych

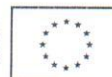

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

31

2.2 Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju turystyki w gminie Czarne (szanse i zagrożenia)

SZANSE

- stworzenie gminnego kalendarza imprez, które będą odbywać się w danym roku kalendarzowym na terenie Miasta i Gminy,
- stworzenie oferty sobotnio – niedzielnej dla turystów z najbliższej okolicy i nie tylko oraz dla mieszkańców Gminy,
- promocja wydarzeń sportowych, kulturalnych i turystycznych w telewizji regionalnej,
- zaangażowanie młodzieży w działalność turystyczną, sportową i kulturalną,
- wykorzystanie obiektów i terenów należących do Agencji Nieruchomości Rolnych,
- stworzenie miejsc odpoczynku dla turystów rowerowych,
- modernizacja przystani kajakowej pod potrzeby biwakujących kajakarzy (pole namiotowe, zaplecze socjalne),
- utworzenie tablicy promocyjnej Gminy przy przystani kajakowej,
- nawiązanie współpracy z innymi miastami (np. obozy młodzieżowe),
- stworzenie i odnowienie szlaków rowerowych, organizacja rajdów rowerowych,
- rozwój agroturystyki, powstanie nowych gospodarstw,
- promocja produktów lokalnych,
- wykorzystanie środków unijnych, na różnego rodzaju inwestycje,
- prężny rozwój organizacji pozarządowych,
- zagospodarowanie rzek, organizacja spływów kajakowych,
- stworzenie izby pamięci regionu,
- integracja społeczeństwa w Gminie, określenie wspólnych celów przyczyniających się do rozwoju Gminy,
- promocja walorów przyrodniczych, stworzenie folderów, ulotek, albumów, gadżetów promujących Gminę,
- „nacisk” na rozwój mediów, prasy, radia, telewizji oraz na dostęp mieszkańców do sieci internetowej,
- medialne nagłośnienie rajdu samochodowego, będącego dużym wydarzeniem w kalendarzu

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

impresz organizowanych na terenie Gminy,

- wykorzystanie medialnej imprezy do promocji lokalnych produktów izby pamięci (bitwa pod Czarnem, Stalag II B itp.),
- przekształcenie imprez lokalnych na krajowe lub ogólnopolskie.

ZAGROŻENIA

- brak promocji gminy w mediach,
- niedofinansowanie drużyn sportowych (brak sponsorów),
- niewykorzystanie środków unijnych,
- wandalizm mieszkańców,
- możliwość zanieczyszczenia środowiska przez zakłady produkcyjne,
- brak estetyki na terenie podmiejskim, jak i w okolicznych wsiach,
- niechęć pracodawców na otwarcie się na turystykę,
- lepsza oferta kulturalna ościennych gmin (np. Szczecinek – koncerty),
- pogarszająca się infrastruktura drogowa, brak inwestycji na modernizację dróg,
- pogłębiające się bezrobocie,
- zanieczyszczanie rzeki Czernicy,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
- dysfunkcje społeczne,
- pojawienia się nieuczciwej konkurencji w działalności turystycznej,
- niewielka ilość połączeń komunikacji publiczno-prywatnej w obrębie sołectw,
- emigracja młodzieży oraz dorosłych wynikająca z braku miejsc pracy,
- słaba oferta inwestycyjna,
- rosnące zadłużenie gminy
- brak dostępu do Internetu niektórych sołectw,
- brak kanalizacji w niektórych sołectwach.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

2.3 Walory przyrodniczo – historyczno – kulturowe

2.3.1 Walory przyrodnicze

- Gmina Czarne może poszczycić się czystym środowiskiem, czystym powietrzem, wynikającym z braku rozwiniętego przemysłu.
- Dużą powierzchnię Gminy zajmują lasy – 50%.
- Na terenie Gminy Czarne znajdują się dęby uznawane jako pomniki przyrody, dęby szypułkowe znajdujące się we wsi Biernatka, za pomniki przyrody uznaje się także pięć dębów szypułkowych rosnących na działce w Nowinach, będących własnością Gminy Czarne.
- Pomnikami przyrody są także głazy narzutowe w Kijnie i Biernatce.
- Na terenie Gminy płyną następujące rzeki: Czernica, Szczyra, Biała, Gwda, Gnilec, Brzęczek, Chrzastawa, z brzegów tych rzek obserwować można piękną i dziką przyrodę, różne gatunki zwierząt: bobry, sarny, jelenie itp., rzeki obfitują w różnego rodzaju ryby: pstrągi, węgorze itp., tymi rzekami organizuje się spływy kajakowe dla mieszkańców Gminy i turystów.
- Gmina pochwalić się może pięknymi jeziorami: Małe Olszanowskie, Staruch, (Tomaszewskiego), Krzemieniewo, Barkowskie Małe, Czarne, Świąteczne-Słoneczne, które szczycą się czystymi wodami, pięknymi plażami, bogactwem ryb, ptaków wodnych: kaczek, łabędzi, perkozów itp.
- Duża ilość różnorodnych gatunków zwierząt w lasach, bogactwo runa leśnego (grzyby, jagody, borówki, maliny, jeżyny itd.)
- Na terenie Gminy występują zwierzęta i rośliny chronione (np. wilki, bocian czarny, puchacz, łabędź niemy, łabędź krzykliwy, żuraw).
- Ciekawostką jest park historyczny w Bińczu, który wpisany jest do rejestru zabytków ze względów przyrodniczych i historycznych.
- Parki w Łoży, Biernatce, Czarnem, będące wizytówką tych miejscowości jednocześnie służą mieszkańcom i są schronieniem dla ptaków, owadów i małych gryzoniów.
- Rezerwat Cisów – jest to drugi, co do wielkości w Polsce rezerwat cisów, położony na terenie Gminy Rzeczenica 7 km na północny wschód od miasta Czarne w Nadleśnictwie Czarne – Człuchowskie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- Rezerwat Dolina Gwdy – celem powstania rezerwatu jest ochrona i zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych, krajoznawczych w naturalnym stanie doliny rzeki Gwdy i Czernicy, tworzących meandry rzeczne i tarasy zalewowe oraz wąwozy. Obszar wód, bagien i lasów obejmuje powierzchnię 428,20 ha.
- Stanowiska lęgowe wielu gatunków w tym chronionych – bocian czarny, puchacz, łabędź niemy, łabędź krzykliwy.
- Stanowiska roślin chronionych: cis, sasanka, fiolek, zawilec itd., (możliwość stworzenia rezerwatów).
- Pasieka ekologiczna w Biernatce – Eko Barć – Ojciec i Synowie Patalas powstała z 1954 roku, jako pierwsza w Polsce uwierzyła w możliwość prowadzenia pasieki metodami ekologicznymi. Uzyskali oni atest Stowarzyszenia Ekoland, które zrzesza producentów ekologicznej żywności.
- Tereny zrewitalizowane przy rzece Czarnica.
- Możliwości wędkarskie, możliwość stworzenia gospodarstw rybackich, mnogość wszelakich gatunków ryb, górski charakter rzeki Czernicy, możliwość stworzenia rajdów rowerowych przy rzece.

2.3.2 Walory historyczno - kulturowe

ZASOBY HISTORYCZNE

- Obiekty archeologiczne (cmentarzyska, kurhany – Bińcze, Olszanowo, Biernatka).
- Stare cmentarze (XVII wieku – XX wieku) - Cmentarz jeniecki Lager III, przy Zakładzie Karnym w Czarnem, Cmentarz wojenny Stalag Nord, położony na terenie Jednostki Wojskowej w Czarnem.
- Zabytkowe pałace, zamki z których pozostały tylko ruiny, między innymi w miejscowości Krzemieniewo.
- Kuźnia – miejscowość Bińcze.
- Lodówka naturalna w miejscowości Łoża.
- Stalag II B Hammerstein, obóz dla jeńców wojennych (podoficerów i szeregowych), utworzony został w drugiej połowie września 1939 roku, a zlikwidowano go w lutym 1945 roku. W miejscu dawnego obozu stoi pomnik i tablice opisujące życie w obozie jenieckim.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujmy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

B1

- Pomnik z I Wojny Światowej przy Zakładzie Karnym w Czarnem.
- Kościoły zabytkowe w: Czarnem Kościół p. w. Wniebowstąpienia NMP z 1756 r., Bińczu p. w. Św. Rodziny z 1761 r., Krzemieniewie p. w. Chrystusa Króla z XVIII w., Raciniewie p. w. Matki Boskiej Częstochowskiej z XVII w., Sierpowie p. w. Św. Judy Tadeusza z XVII w., Nadziejewie p.w. Św. Andrzeja Apostoła z XVIII w.
- Ruiny muru obronnego wraz z basztą zamku (dworu) krzyżackiego wzniesionego w latach 1395 – 1403. Pałac wzniesiony na ruinach tegoż dworu obronnego w latach 1847 – 1850 przez Georga von Livoniusa. Jest to okazała piękna architektonicznie budowla o trzech kondygnacjach. Obiekty te usytuowane są na wzniesieniu otoczonym fosą i rzeką Czernicą. Wokół rozciąga się park. Obecnie w pałacu, jak i w nowo wzniesionych obiektach mieści się Dom Pomocy Społecznej i Powiatowe Centrum Rehabilitacji.
- Młyny historyczne nieczynne w miejscowościach Krzemieniewo, Czarne.
- Bunkier poniemiecki przy rzece Czernicy (Nowiny).
- Grób Starosty Czarneńskiego pod ołtarzem w zabytkowym Kościele p.w. Św. Rodziny w Bińczu, korytarze podziemne łączące kościół z parkiem historycznym.
- Od XVII/XVIII wieku Miasto Czarne związane jest z wojskiem, znajdowała się tu bowiem Jednostka Wojskowa, która została jednak rozwiązana, pozostał tu tylko 52 Batalion Remontowy „Ziemi Człuchowskiej” (52 brem) – jednostka wchodząca w skład 1 Pomorskiej Brygady Logistycznej
- Pasjonaci pamiętek historycznych gminy Czarne: Benedykt Lipski, Ireneusz Piotr, Czerniawski, Zbigniew Słomian, Sławomir Przemysław Bodnar.
- Trzy mosty - Domyśl – Rezerwat Doliny Gwdy, znajduje się tu mała elektrownia wodna, którą poprzedzają trzy mosty, rzeka stanowi granice dwóch województw pomiędzy województwami pomorskim a wielkopolskim.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

51

ZASOBY KULTUROWE

1. Czarneńskie Centrum Kultury - organizator wielu różnorodnych imprez, centrum kulturalne miasta, CCK oferuje zajęcia fitness, naukę gry na instrumentach, plastyczną akademię twórczości, studio piosenki itd. Na stałe do kalendarium CCK wpisały się: Dni Czarnego, Majówka w Czarnem, Powitanie wakacji, Festiwal Folklorystyczny „Krajobrazy Sceny Ludowej”, Turniej Wsi Gminy Czarne, Dożynki Gminne, Festiwal piosenki dziecięcej i młodzieżowej, Konfrontacje śpiewających poezję „Szeptyturia”, w działalności CCK jest również działanie Biblioteki Publicznej w Czarnem oraz filia w Wyczechach Ponadto w Czarnem działa Klub Garnizonowy, który prowadzi zajęcia kulturalne dla pracowników wojska, tak wojskowych jak i cywilnych. W Klubie Garnizonowym funkcjonuje też posiadająca bogaty księgozbiór biblioteka.
- Świetlice wiejskie – ich działalność na rzecz rozwoju życia kulturowego we wsiach: Nadziejewo – Wioska Internetowa, Centrum Integracji i Kultury Ukraińskiej w Sokolu, Klub Sztuki i Rzemiosła w Domisławiu, Sierpowo, Kijno, Centrum Animacji Społecznej w Krzemieniewie, Wyczechy, Raciniewo, Biernatka, Międzypokoleniowe Wiejskie Centrum Aktywności Społecznej w Bińczu.
- Integracja ludności polsko – ukraińskiej (biesiady polsko – ukraińskie).
- Cykliczne imprezy o randze regionalnej i ogólnopolskiej: Festiwal poezji śpiewanej,
- Imprezy dożynkowe (gminne, sołeckie), turnieje wsi Gminy Czarne, jarmarki ludowe, festyny, imprezy plenerowe.
- Koła Gospodyń Wiejskich, działające przy Świetlicach Wiejskich w okolicznych wsiach, współpracujące z CCK, przy organizacji wszelakich imprez. Zajmują się one głównie kwestiami związanymi z lokalnymi sprawami samorządowymi, pomagają w organizacji życia na wsi. Członkinie organizują imprezy artystyczne, różnorodne kursy i zabawy wiejskie. Koła Gospodyń Wiejskich: Sokole, Sierpowo, Domisław, Krzemieniewo, Bińcze, Nadziejewo, Wyczechy.
- Szeroka współpraca z instytucjami powiatu człuchowskiego w zakresie wymiany twórczości scenicznej, rękodzielniczej, plastycznej, pomocy technicznej.
2. Zabytkowe kościoły, będące wizytówką miejscowości w których się znajdują: Czarne, Krzemieniewo, Bińcze, Nadziejewo, Raciniewo, Sierpowo. Gmina dba o renowację

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

31

kościół, przywracane są one do wyglądu pierwotnego.

3. Działalność Stowarzyszeń: OSP, ZMW, Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju wsi Bińcze, Biernatka, Raciniewo, Strzeleckie Bractwo Kurkowe, Stowarzyszenie ProIdea, Koło Związku Młodzieży Wiejskiej, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Integracji Środowiskowej „Szansa” i inne. Stowarzyszenia współpracują z Gminą na wszystkich płaszczyznach, reprezentują Gminę na zewnątrz.
4. Realizacja projektów „miękkich” - gminne i międzygminne.
5. Współpraca z partnerskim miastem Langlingen.
6. Wykorzystanie potencjału społecznego i bazy do realizacji działań kulturalnych i inwestycyjnych.
7. Plenery fotograficzne, plenery rzeźbiarskie, malarskie, wystawy okolicznościowe, wystawy plenerowe. Szeroki dostęp ludności do kultury, każdy znajdzie coś dla siebie.
8. Legendy (skąd wzięły się glazy narzutowe w Biernatce i w okolicy).
9. Kapliczki i krzyże przydrożne.
10. Tradycje łowieckie – koła łowieckie, Strzeleckie Bractwo Kurkowe.
11. Zbieracze (Filateliści, Numizmatycy, Kolekcjonerzy pozostałości po II Wojnie Światowej), twórcy – fotograficy, malarze, rzeźbiarze, poeci .
12. Kultywowanie ginących zawodów, np. Bartnik, Kowal.
13. Prison – Graffiti Jam, Ogólnopolski Festiwal Folklorystyczny i inne.

2.3.3 Walory - Szlaki turystyczne gminy

Przez teren gminy przebiegają oznakowane trasy rowerowe, piesze oraz ścieżki przyrodniczo – edukacyjne. Część tras rowerowych wpisana jest w międzynarodową sieć szlaków dziedzictwa kulturowego Greenways. Szlaki te są wyjątkowo malownicze i ukazują najciekawsze walory przyrodnicze i kulturowe gminy.

Szlaki turystyczne piesze :

1. Człuchów- Kołdowo- Piaski- Marysin- Sokole- Polnica- Kiełpin- Człuchów
2. „Szlak Margrabiów” (Debrzno-Gniewno-Rozwory-Cierznie-Skowarnki-Domisław- Czarne - 31 kilometrów), główne atrakcje: kościół w Debrznie p.w. Wniebowzięcia NMP, kościół p. w. Wniebowzięcia NMP w Czarnem
3. „Trasa Cisowa” (Czarne- Międzybórz- Sporysz- Suszka- Płocisz- Koczała - 32 kilometry)
4. „Szlakiem Doliny Gwdy” (Czarne- Domyśl- Prądy- Lędyczek - 19,5 kilometra)

51

5. Trasa „Hetmana Koniecpolskiego”_(Człuchów- Skórzewo- Krępsk- Olszanowo- Łoża- Raciniewo- Domisław- Czarne - 40 kilometrów), główne atrakcje: Rezerwat „Sosny”, kościół p. w. Św. Jakuba Apostoła w Krępku, jezioro Krępsko, kościół p.w. Św. Franciszka w Olszanowie, zabudowania po-dworskie w Łoży, kościół p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej w Raciniewie
6. Trasa „Morenowa” (Czarne-Przyrzecze-Breńsk-Gockowo-Zalesie-Grodzisko-Gwieździn-Rzewnica-Pokotulsko-Przechlewo-34kilometry),główne atrakcje: kościół w Czarnem, gład narzutowy w grodzisku, kościół w Gwieździnie p.w. Św. Marcina Biskupa.
7. Promenada- Czarne (DPS Czarne- wzdłuż rzeki Czernicy – Leśnictwo Sarniak).

Dla entuzjastów turystyki rowerowej proponuje się następujące szlaki:

1. Czarne- Międzybórz- Sporysz- Pokotulsko- Przechlewo.
2. Czarne- Biernatka- Olszanowo- Człuchów.
3. Czarne- Biernatka- Olszanowo- Grodzisko- Krępsk- Człuchów.
4. Człuchów- Rzeczenica- Wyczechy- Domisław.

Szlaki turystyczne kajakowe:

1. Szlak rzeką Czernicą (od ujścia rzeki Białej w okolicach Brzezia- Sporysz- Czarne do rzeki Gwdy).

2.3.4 Miejscowości turystyczne

Gmina Czarne posiada duże połacie zdrowych, bogatych w runo leśne i zwierzyinę łowną lasów, czyste rzeki i niewielkie jeziora. Nieskażone środowisko jest niewątpliwie atutem gminy. Liczne piesze i rowerowe trasy i ścieżki, spławne i bogate w ryby rzeki zachęcają do czynnego, aktywnego wypoczynku. Przez teren gminy przebiegają oznakowane trasy rowerowe, piesze oraz ścieżki przyrodniczo – edukacyjne.

Miasto Czarne oferuje turystom szeroki wachlarz usług: znajdują się tu bowiem liczne zabytki, doskonale rozwinięta jest tu baza noclegowa -Powiatowe Centrum Rehabilitacji i Terapii Zajęciowej, „Studio 2000”.

Znajduje się tu szereg lokali gastronomicznych: Restauracja „Klubowa”, Pizzeria „San Marino”, Pub „Klatka”, Rejestracja „Studio 2000”, Pizzeria „Oregano”.

Turystykę i sport w Gminie zapewniają: Czarneńskie Centrum Kultury, Wojskowe Koło PTTK „Husaria” (spływy kajakowe i rajdy rowerowe), Stadion Miejski i Boisko „Orlik 2000”, oraz hale sportowe i sale gimnastyczne przy szkołach – Zespół Szkół w Czarnem, Szkoła Podstawowa

w Krzemieniewie oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, boiska sportowe i korty tenisowe, dwa baseny otwarte znajdujące się na terenie Domu Pomocy Społecznej.

Na terenie Gminy znajduje się Gospodarstwa Agroturystyczne, Pasieka Eko- Barć 1954 w Biernatce.

Miejscowościami turystycznymi są z pewnością miejscowości w których znajdują się zabytkowe kościoły, parki, pałace itp.: Czarne, Krzemieniewo, Bińcze, Nadziejewo, Raciniewo, Sierpowo.

Na terenie miejscowości Sokole znajduje się świetlica wiejska a w niej „Centrum Integracji Kultury Ukraińskiej”. Świetlica stanowi enklawę kultury ukraińskiej dla mniejszości zamieszkującej nie tylko naszą gminę ale także gości z poza niej.

Bińcze to malownicza miejscowość z zabytkowym kościołem oraz parkiem historycznym, w parku dworskim znajdują się piękna świetlica wiejska, altany, ławki, jest tam miejsce na ognisko, boisko do gry w piłkę siatkową, jest tam też plac zabaw oraz siłownia fitness w zlokalizowana na „wolnym powietrzu”, wszystkie te atrakcje służą mieszkańcom wsi, ale również odwiedzającym wieś turystom.

3. Określenie celów strategicznych, szczegółowych i zadań do realizacji w ramach strategii

3.1 Cele strategiczne i szczegółowe

Cele strategiczne:

1. Stworzenie konkurencyjnego produktu turystycznego, konkurencyjnego dla innych sąsiednich gmin (Szczecinek, Debrzno, Rzeczenica, Okonek).
2. Przygotowanie wykwalifikowanych kadr, (przewodników turystycznych, pracowników informacji turystycznej, itp.).
3. Usprawnienie informacji turystycznej, stworzenie punktów informacji turystycznej na terenie miasta Czarne, stworzenie biuletynów informacyjnych dotyczących atrakcji Gminy, stworzenie strony internetowej dotyczącej turystyki: atrakcji, zabytków, bazy noclegowej, gastronomii itp.
4. Modernizacja infrastruktury.

3.1.1 PIORYTET I Infrastruktura turystyczna

Cel strategiczny : Stworzenie infrastruktury turystycznej

Cel szczegółowy: poprawa jakości bazy turystycznej

Lp.	Działanie /zadanie	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Partnerzy	Mierniki
1.	Stworzenie gospodarstw agroturystycznych	2014-2020	przedsiębiorcy	Urząd Miasta i Gminy Czarne	6 gospodarstw
2.	Utworzenie pensjonatu	2015-2020	Prywatny inwestor		1 pensjonat
3.	Pola biwakowe	2014-2020	Urząd Miasta i Gminy Czarne, Lasy Państwowe	przedsiębiorcy	3 pola biwakowe
4.	Poprawa jakości dróg	2014-2020	Urząd Miasta i Gminy Czarne, Lasy Państwowe, zarządcy dróg		
5.	Parkingi dla mieszkańców i turystów	2014-2020	Właściciele gruntów	Urząd Miasta i Gminy Czarne	

3.1.2 PIORYTET II

Cel strategiczny : Turystyka aktywna

Cel szczegółowy: rozwój sieci szlaków

Lp.	Działanie /zadanie	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Partnerzy	Mierniki
1.	poprawienie oznakowania szlaków turystycznych	Ciągle	Urząd Miasta i Gminy Czarne , PTTK HUSARIA	NGO, Lasy Państwowe	6 szlaków
2.	Stworzenie szlaku zabytkowych kościołów	2014 - 2017	Urząd Miasta i Gminy Czarne, PTTK HUSARIA,	Fundacja Naszyjnik Północy	1 szlak /ścieżek

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

gl

			Parafia		
3.	Stworzenie sieci szlaków i ścieżek rowerowych na terenie gminy	2014-2020	Gestorzy, Lasy Państwowe, PTTK HUSARIA	Urząd Miasta i Gminy Czarne	3 szlaki
4.	Oznakowanie szlaków wodnych	2014 – 2015	NGO,	Urząd Miasta i Gminy Czarne	2 szlaki
5.	Szlaki narciarstwa biegowego	2014 – 2016	Lasy Państwowe, Urząd Miasta i Gminy Czarne	PTTK HUSARIA	1 szlaki
6.	Szlaki (kijki) nordic walking	2014 – 2016	NGO	Urząd Miasta i Gminy Czarne	2 szlaki

3.1.3 PIORYTET III

Cel strategiczny : Turystyka kulturowa

Cel szczegółowy: stworzenie oferty pobytowej

Lp.	Działanie /zadanie	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Partnerzy	Mierniki
1.	Stworzenie wsi tematycznych	Ciągle	Urząd Miasta i Gminy Czarne, sołectwa Gminy Czarne	NGO, Lasy Państwowe	4
2.	Oznakowanie atrakcji turystycznych	2014-2020	Gestorzy, LP, PTTK HUSARIA	Urząd Miasta i Gminy Czarne	10
3.	Utworzenie produktu turystycznego - Questing	2014	NGO,	Urząd Miasta i Gminy Czarne	6
4.	Utworzenie izby historycznej	2014-2017	Urząd Miasta i Gminy Czarne, Jednostka Wojskowa , Zakład Karny	PTTK HUSARIA	1
5.	Utworzenie Eko-muzeum	2014-2020	Urząd Miasta i Gminy Czarne, LGD NP,	organizacje pozarządowe	3

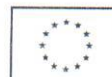

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

B1

3.1.4 PIORYTET IV Oferta sportowo rekreacyjna

Cel strategiczny : Infrastruktura sportowa

Cel szczegółowy: modernizacja infrastruktury, rozbudowa

Lp.	Działanie /zadanie	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Partnerzy	Mierniki
1.	Modernizacja Stadionu	2015-2020	Urząd Miasta i Gminy Czarne	NGO	1
2.	Utworzenie i modernizacja boisk wiejskich	2013-2020	Sołectwa Gminy Czarne	Urząd Miasta i Gminy Czarne	10
3.	Utworzenie boisk-wielofunkcyjnych w gminie Czarne	2014-2020	Urząd Miasta i Gminy Czarne,	Urząd Miasta i Gminy Czarne	1
4.	Skatepark	2014-2020	Urząd Miasta i Gminy Czarne,		1
5.	Strzelnica sportowo-rekreacyjna	2013	Strzeleckie Bractwo Kurkowe		1
6.	Zimowa infrastruktura sportowa (np. lodowiska)	corocznie	Urząd Miasta i Gminy Czarne	Sołectwo NGO, OSP, Spółka wodnokanalizacyjna, LP	2
7.	Siłownie plenerowe	2014-2020	Urząd Miasta i Gminy Czarne, LGD NP	Sołectwa Gminy Czarne,	3

3.1.5 PIORYTET V Promocja Gminy

Cel strategiczny : Prowadzenie spójnej, wspólnej promocji Gminy

Cel szczegółowy: poprawienie dostępności promocyjnej

Lp.	Działanie /zadanie	Okres realizacji	Jednostka realizująca	Partnerzy	Mierniki
1.	Stworzenie kalendarza imprez	corocznie	Urząd Miasta i Gminy Czarne	NGO, TV Czarne, CCK, Biblioteka	1
2.	Utworzenie Punktu IT	corocznie	Urząd Miasta i Gminy Czarne	NGO, TV Czarne, CCK, Biblioteka	1

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujmy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

3.	Wydanie materiałów promocyjnych	corocznie	gmina	Sołectwa Gminy Czarne, PTTK HUSARIA	
4.	Usytuowanie Infomatu Pomorskie Trawel	2012	Urząd Miasta i Gminy Czarne	UM WP	1
5.	Udział w targach turystycznych	corocznie	Partnerzy z terenu gminy		

3.2 Proponowane zadania w obszarze turystyki i rekreacji

Działania:

1. Modernizacja infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
2. Stworzenie systemu promocji, nie tylko na szczeblu lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim, a także wspólna promocja na poziomie Unii Europejskiej.
3. Stworzenie profesjonalnej kadry wśród personelu turystycznego oraz systematyczne podnoszenie ich kwalifikacji.
4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej, w tym: podnoszenie estetyki, urządzenie terenów zielonych i terenów rekreacyjnych (boisk, basenów, kortów, amfiteatrów, placów zabaw itp.)
5. Wsparcie dla bazy agroturystycznej i turystyki wiejskiej.
6. Promocja walorów turystycznych i kulturalnych gminy (publikacje, foldery, ulotki, udział w targach promocyjnych).
7. Tworzenie przestrzeni publicznej przyjaznej dla osób niepełnosprawnych, przystosowanie chodników, tworzenie ramp przed urzędami i instytucjami użyteczności publicznej.
8. Przystosowanie infrastruktury do obsługi ruchu turystycznego.
9. Poprawa bezpieczeństwa zarówno mieszkańców jak i turystów – monitoring miasta.

4. System wdrażania strategii rozwoju turystyki

4.1 Wdrażanie i monitoring

Wdrożenie realizacji Strategii Rozwoju Sportu i Turystyki dla Gminy Czarne jest procesem, w który zaangażowane powinny być wszystkie podmioty uczestniczące w jej opracowaniu oraz działające w obszarach objętych strategią. Istotnym elementem realizacji założeń

i celów Strategii jest monitoring jej wdrażania, który wymaga operacjonalizacji celów, ich mierzenia i analizowania.

Monitoring Strategii polega na systematycznej ocenie realizowanych zadań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku zmiany sytuacji społecznej, nowych norm i procedur lub zmian legislacyjnych. Jego podstawowym celem jest dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Monitoring dotyczy wskaźników zarówno ekonomicznych: stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu, jak i społecznych: liczba programów i projektów socjalnych realizowanych w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń, warsztatów, ocena wartości merytorycznej realizowanych projektów, inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji mieszkańców w obszarze sportu i rozwoju turystyki, wartość dodana.

Aby monitoring strategii mógł być skuteczny niezbędne jest koordynowanie wdrażania strategii przez specjalnie do tego celu wyznaczony zespół powołany zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Czarne w skład którego powinni wejść przedstawiciele samorządu, rady miejskiej, sołectw, branży turystycznej i organizacji sportowych. Koordynacją winien kierować przewodniczący zespołu.

Koordynacja winna polegać na:

- rocznej ocenie wdrażania strategii,
- opracowywaniu programów celowych,
- gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących wskaźników realizacji celów głównych,
- przeprowadzeniu ewaluacji ex –post strategii lub zlecenie jej na zewnątrz,
- Przekazaniu Burmistrzowi i Radzie Miejskiej wniosków w celu przyjęcia nowych rozwiązań.

Wdrażanie strategii polega na realizacji programów i projektów, które tworzone są w oparciu o cele strategii i uchwalany budżet w zakresie dotyczącym strategii. Warunkiem skuteczności rozwiązywania istniejących problemów będzie realizacja programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych lub kilkuletnich. Projekty mogą być realizowane w ramach:

- własnych zasobów samorządu,
- poprzez organizacje pozarządowe w ramach zleconych zadań publicznych (w formie konkursu ofert),
- ze środków zewnętrznych – systemowych i konkursowych np. EFS także w ramach projektów partnerskich.

Projekty i programy będą przyjmowane przez Radę Miejską stosownymi uchwałami, które mogą być załącznikami do niniejszej strategii. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być efektywne, skuteczne i celowe.

- Efektywność – jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi rezultatami danego działania, a ponoszonymi lub planowanymi nakładami.
- Skuteczność – jest to zgodność między rezultatem danego działania, a zakładanym celem. Skuteczne są te działania, które przybliżają nas do osiągnięcia celu.
- Celowość – oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

Wskaźniki

Aby monitorowanie przyniosło pożądane wyniki, niezbędne jest opracowanie wskaźników realizacji celów głównych dostępnych w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji. Poniżej znajdują się tylko wybrane wskaźniki, jakie mogą być przyjęte dla pomiaru efektywności, skuteczności i celowości wdrażania strategii.

Wskaźniki zrównoważonego rozwoju to podstawowe narzędzie monitoringu i badania postępu wdrażania strategii. Wskaźniki te stanowią jeden z głównych sprawdzianów czy deklaracja realizacji koncepcji rozwoju sportu i turystyki w gminy Czarne zawarta w priorytetach, celach i przedsięwzięciach planowanych do realizacji jest realizowana i w jakim stopniu.

Efektem końcowym funkcjonowania wspólnoty samorządowej jaką jest Gmina Czarne jest jej stan rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Sumuje on efekty wysiłków mieszkańców, podmiotów gospodarczych i władz lokalnych, uzyskiwane w określonych uwarunkowaniach. Z sumy tych wyników mieszkańcy rozliczają swoje władze, dlatego wiedza o szczegółowych parametrach rozwoju w tych wymiarach ma tak istotne znaczenie.

Punktem wyjścia jest stan aktualny, identyfikacja, wielkość, określenie wskaźnika na rok

2012. Kolejno wraz z postępowaniem prac związanych z realizacją strategii zostaną określone szacunkowe, prawdopodobne wielkości ich osiągnięcia.

4.2 Formy i kierunki rozwoju turystycznego

FORMY TURYSTYKI

Proponowane formy turystyki dla Gminy Czarne to:

1. Turystyka krajoznawcza – poznawanie najatrakcyjniejszych miejsc gminy, grupowo lub indywidualnie, w sposób zorganizowany lub niezorganizowany.

a) Turystyka piesza

- wyznaczenie tematycznych tras wycieczkowych wiodących do ciekawych miejsc przyrodniczych, kulturowych,
- weryfikacja, oznakowanie i opisanie ich z podziałem na trasy gminne i ponad gminne wytyczenie, oznaczenie, odnowienie szlaków turystycznych na terenie Rezerwatu Dolina rzeki Gwdy, Rezerwatu Dolina Cisów,
- inwentaryzacja gminnych pomników przyrody – upowszechnienie informacji o nich w postaci folderów - „mapek”,
- wyposażenie tras, miejsc plenerowych, biwakowych w kosze na śmieci, dyskretnie wkomponowane toalety, miejsca na ognisko itp.,
- wykorzystanie bazy szkół gminnych w celu udostępnienia jej dla turystyki młodzieżowej – sezonowe schroniska, obozy.

b) Turystyka rowerowa

- istotnym elementem powinno być utworzenie sieci wypożyczalni rowerów,
- należy utworzyć miejsca odpoczynku dla turystów, wyposażone w stoły, ławki, kosze itd.,
- opracowanie informacji o trasach, opisując szlak, jego atrakcje – dobór tematyczny będzie dodatkowym atutem.

c) Turystyka zmotoryzowana

- oznakowanie dróg dojazdowych (tablice, mapy, drogowskazy) do miejscowości turystycznych,
- stworzenie atlasu samochodowego o Gminie Czarne.

2. Turystyka wypoczynkowa – dotyczy form i rodzaju pobytu:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

B1

- długo terminowa, krótko terminowa,
- terenem mającym możliwości dla rozwoju turystyki wypoczynkowej są okolice jezior,
- wyegzekwowanie wolnego dostępu do linii brzegowej tych jezior,
- zagospodarowanie plaż wraz z infrastrukturą,
- zabezpieczenie kąpielisk przez ratowników,
- utworzenie wypożyczalni sprzętu wodnego nad jeziorami.

3. Turystyka kwalifikowana – forma związana z posiadanymi umiejętnościami i kwalifikacjami turysty:

a) kajakarstwo

- utworzenie stanic i przystani sprzętu pływającego wraz z infrastrukturą nad jeziorami,
- organizowanie cyklicznych imprez o charakterze regionalnym.

b) wędkarstwo

- doprowadzenie do czystości wód płynących i stojących do stanu I klasy czystości,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej,
- utworzenie stancji wędkarskiej i rybakówek ,
- wyznaczenie, oznakowanie stanowisk wędkarskich – budowa systemów pomostu na jeziorach gminnych,
- organizowanie lokalnych i regionalnych zawodów wędkarskich.

c) hobbistyczne

- myślistwo – na terenie Nadleśnictwa Czarne działa Koło Łowieckie Jeleń, należy wykorzystać jego bazę, zasobność lasów w zwierzynę łowną (zgodnie z programem odstrzałów Koła Łowieckiego), można zapraszać myśliwych z zagranicy na polowania.

4. Turystyka zagraniczna- przyjazdowa

- zachowanie stylu architektonicznego budynków, przeznaczenie pustych obiektów pod inne użytkowanie - zajazd, hotelik, lokal gastronomiczny,
- sprzedaż lokalnych produktów artystycznych z wykorzystaniem potencjału artystów ludowych, np. stożenie galerii wyrobów rękodzielniczych,
- przygotowanie biuletynu informacji turystycznej w różnych językach,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

BA

- podniesienie standardu istniejących miejsc noclegowych.

4.3 Popularyzowanie form turystyki aktywnej wśród mieszkańców

SPORT

Na terenie gminy Czarne działają 4 kluby sportowe, są to: Ludowy Klub Sportowy „Czarni” Czarne, LKS „Sokół” w Wyczechach, Stowarzyszenie „Skra” Bińcze oraz LKS Krzemieniewo. Działa ponadto Czarneńskie Stowarzyszenie Tenisa Stołowego. Najbardziej znaczące sukcesy w dyscyplinie jaką jest piłka nożna odnosi LKS „Czarni” Czarne, który w roku 2006 awansował do IV ligi (grupa pomorska). Pozostałe kluby zajmują się upowszechnieniem kultury fizycznej w środowisku wiejskim. Na uwagę zasługują też sukcesy Czarneńskiego Stowarzyszenia Tenisa Ziemnego, którego sekcja tenisa stołowego posiada drużynę w IV lidze pomorskiej.

ORGANIZACJE

- ✓LKS Czarni Czarne
- ✓UKS Champion przy ZS Czarne
- ✓SOKÓŁ Wyczechy
- ✓Czarneńskie Stowarzyszenie Tenisowe
- ✓SKRA Bińcze
- ✓KRZEMIENIE Krzemieniewo
- ✓WĄSIK Nadziejewo (ZMW)
- ✓Strzeleckie Bractwo Kurkowe
- ✓WK PTTK Husaria Czarne
- ✓Stowarzyszenia ProIdea
- ✓Nadleśnictwo Czarne – Człuchowskie
- ✓Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Bińcze, Biernatka, Raciniewo
- ✓Koło Łowieckie Jeleń Czarne
- ✓Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Integracji Środowiskowej „SZANSA” Czarne
- ✓Polski Związek Wędkarski Czarne
- ✓Związek Emerytów i Rencistów przy ZK Czarne
- ✓Związek Emerytów i Rencistów koło Czarne

ZAPLECZE SPORTOWE**MIASTO CZARNE**

- ✓Boisko sportowe ORLIK
- ✓Stadion Miejski
- ✓Hala Sportowa przy ZS (sala gimnastyczna i kompleks boisk)
- ✓Strzelnica (w budowie) przy Sarniaku
- ✓Baseny kąpielowe przy DPS
- ✓Promenada wzdłuż rzeki Czarnica – im. Koniecpolskiego
- ✓Ścieżka dydaktyczna Sarniak
- ✓Korty tenisowe przy ZK, DPS i ZS

GMINA CZARNE

- ✓Boiska sportowe - Nadziejewo, Bińcze, Wyczechy, Krzemieniewo, Sierpowo, Sokole, Kijno, Domisław
- ✓Boisko wielofunkcyjne Wyczechy
- ✓Sala gimnastyczna przy SP – Krzemieniewo, Wyczechy

IMPREZYTURYSTYCZNO-REKREACYJNE – KALENDARZ**styczeń**

- ✓Mecz Noworoczny Piłki Nożnej – Seniorzy – Oldboy'e
- ✓Noworoczny Spływ Kajakowy
- ✓Turniej Piłki Halowej
- ✓Spływ kajakowy

luty

- ✓Ogólnopolski Turniej Tenisa Stołowego
- ✓Bieg INO na Wyzwolenie Czarnego
- ✓FER LIGA
- ✓Zajęcia Sportowe dla Dzieci na czas Ferii

marzec

- ✓Zimowe Spływy Kajakowe
- ✓I dzień wiosny – gry i zabawy dla dzieci wzdłuż Promenady im. Koniecpolskiego
- ✓Ogólnopolskie Strzelanie o Buławę Koniecpolskiego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujmy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

kwiecień

- ✓ Spływy Kajakowe
- ✓ Rajdy Rowerowe

maj

- ✓ Spływy Kajakowe
- ✓ Rajdy Rowerowe
- ✓ Mecze piłki nożnej - ligowe

czerwiec

- ✓ Turniej Piłki Nożnej
- ✓ Rajd Baja (samochodowy)
- ✓ impreza Prison Graffiti Jam
- ✓ Międzynarodowy Dzień Dziecka – gry i zabawy
- ✓ Spływy Kajakowe
- ✓ Rajdy Rowerowe

lipiec

- ✓ Na Sportowo – Orlik
- ✓ Ogólnopolski Spływ Kajakowy

sierpień

- ✓ Zawody Wędkarskie
- ✓ Spływy Kajakowe
- ✓ Rajdy Rowerowe

wrzesień

- ✓ Turniej Wsi
- ✓ Spływy Kajakowe
- ✓ Rajdy Rowerowe

listopad

- ✓ Biegi Szlakiem Walk i Męczeństwa
- ✓ Turniej Wsi
- ✓ Spływy Kajakowe

grudzień

- ✓ Ogólnopolski Turniej Tenisa Stołowego

✓ Turniej Piłki Halowej

4.4 Ewaluacja strategii

Ewaluacja strategii służy ocenie zaistniałych zmian, bada skuteczność i efektywność podejmowanych działań. Jest standardem zarówno przy realizacji projektów jak i współczesnego zarządzania w sektorze publicznym. Do profesjonalnej ewaluacji Komisja lub wybrana instytucja odpowiedzialna za wdrażanie strategii może wykorzystać narzędzia badawcze lub zlecić jej przeprowadzenie na zewnątrz. Ewaluację przeprowadza się tak w oparciu o kryteria: efektywności, skuteczności i celowości omówione w poprzednim podrozdziale. Proponuje się by Komisja wdrażająca strategię przeprowadziła ewaluację *ex-post* po zakończeniu realizacji strategii powinna być ona przeprowadzona nie później niż w rok po zakończeniu okresu wdrażania strategii. Przyjęcie 10 letniego okresu programowania strategii wymaga tzw. ewaluacji *mid-term* (w połowie okresu programowania), która jest wymogiem w przypadku długich okresów realizacji programów.

Podstawowym zadaniem ewaluacji *ex-post i mid-term* (w połowie okresu programowania) jest zbadanie długotrwałych efektów (oddziaływania) programu oraz ich trwałości. Warto jednak wziąć pod uwagę, iż niektóre efekty oddziaływania programu będą możliwe do zdiagnozowania w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego też niekiedy ocena trwałości interwencji może mieć charakter szacunkowy, biorący pod uwagę jedynie aktualne uwarunkowania. Nie mniej ważnym zadaniem ewaluacji *ex-post i mid-term* jest całościowa ocena skuteczności i efektywności interwencji oraz jej trafności i użyteczności. Szczególnie istotne jest tu odniesienie się do założonych celów oraz sprawdzenie na ile udało się je osiągnąć.

Ewaluacja jest obiektywnym badaniem racjonalności działań publicznych i w pewnym sensie je legitymizuje. Ważne jest aby w procesach monitoringu i ewaluacji uwzględnić partycypację społeczną, tak by mieszkańcy i ich instytucje czuły się zaangażowane we współdecydowanie o losach polityki w zakresie rozwoju sportu i turystyki gminy Czarne.

5. Promocja produktów turystycznych

5.1 Produkt turystyczny

Produkt turystyczny – wszystkie dobra i usługi nabywane przez konsumenta w związku z wyjazdem ze stałego miejsca zamieszkania, atrakcje turystyczne, infrastruktura. Podstawą produktu turystycznego gminy są zasoby przyrodnicze, dobra kultury i inne wytwory działalności człowieka.

Cele rozwoju produktu turystycznego:**CELE WIODĄCE :**

1. Poprawa konkurencyjności oferty turystycznej gminy Czarne na rynku krajowym.
2. Aktywizacja przedsiębiorczości w turystyce ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki i promowaniu atrakcyjnych inicjatyw lokalnych.
3. Zachęcanie sektora prywatnego: zagranicznego i krajowego, do inwestowania w rozwój turystyki na terenie gminy.
4. Zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę Czarne, przez ulepszenie oferty turystycznej.
5. Wykreowanie markowych produktów turystycznych identyfikujących unikatowe i osobliwe cechy regionu.

CELE OPERACYJNE:

1. Tworzenie warunków do uprawiania różnych form turystyki.
2. Poprawa oznakowania szlaków turystycznych, tras dojazdowych, atrakcji turystycznych oraz obiektów noclegowych.
3. Rozbudowa i zróżnicowanie obiektów turystycznych na terenie gminy z uwzględnieniem bazy noclegowej, miejsc rozrywki oraz punktów gastronomii.
4. Rozbudowa współpracy z punktami informacji turystycznej z sąsiednich gmin i województw
5. Budowa infrastruktury turystycznej umożliwiającej rozszerzenie możliwości uprawiania różnego rodzaju turystyki aktywnej (szlaki rowerowe, konne, boiska sportowe).

Priorytetowymi i rozwojowymi kategoriami produktu turystycznego Gminy Czarne powinna być:

1. **Turystyka młodzieżowa** – przewaga młodzieży szkolnej, przyjeżdżającej z wycieczkami szkolnymi, wycieczki te mają charakter edukacyjny, zawierają elementy dydaktyczno - naukowe. Na teren Gminy przyjeżdżają dzieci i młodzież na kolonie letnie, półkolonie, obozy sportowe.
2. **Turystyka religijna i pielgrzymkowa** – zwiedzanie najciekawszych obiektów gminy Czarne – zabytkowe kościoły, kapliczki. Szansą na rozwój turystyki religijnej jest zatrudnienie profesjonalnych przewodników, stworzenie punktów wytwarzania i sprzedaży wydawnictw, pamiątek, dewocjonał wyrobów sztuki ludowej.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

91

3. **Turystyka pobytowa krótkookresowa** – turystyka weekendowa i świąteczna, bazująca głównie na polach namiotowych oraz gospodarstwach agroturystycznych.
4. **Turystyka aktywna** – o bardzo dużym potencjale oparta w gminie głównie na turystyce pieszej i rowerowej i konnej.

5.2 Promocja produktów i ofert turystycznych

Działania promocyjne powinny być prowadzone w następujących formach :

- Media – reklama, relacje z wydarzeń itp.
- Kontakty z grupami opiniotwórczymi (Public Relations).
- Materiały promocyjne: wydawnictwa, filmy, przeźrocza, CD, albumy, foldery, widokówki, plakaty itp.
- Kampanie promocyjne – targi i wystawy w sąsiednich gminach, powiatach, województwach.
- Warsztaty, seminaria, szkolenia.
- Internet (strony internetowe, reklamy w internecie).

Do rozwoju produktu turystycznego niezbędne będzie:

- Przygotowanie programu promocji oraz corocznego kalendarza imprez promocyjnych Gminy Czarne.
- Przyznanie przez władze gminy znacznie większych środków finansowych na prowadzenie promocji.
- Współpraca z jednostkami pozarządowymi w zakresie wspólnej promocji gminy np. ze Stowarzyszeniami.
- Budowa systemu informacji turystycznej, punkty informacji turystycznej, strony internetowej, ogłoszeń prasowych i tym podobne.
- Znakowanie i tworzenie nowych szlaków turystycznych - pieszych, rowerowych, stworzenie szlaków konnych.
- Tworzenie warunków do budowy nowych i podnoszenia standardów istniejących miejsc noclegowych, (stworzenie konkurencyjnych cen).
- Organizacja imprez kulturalno- sportowych, w tym organizacja jednej cyklicznej ponadregionalnej imprezy kulturalnej.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujemy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- Stworzenie oferty kulturalnej dla kuracjuszy (przybywających na turnusy rehabilitacyjne do DPS) i turystów - koncerty, wystawy itd.
- Zacieśnienie współpracy z gminami sąsiednimi między innymi (Rzeczenica, Koczała, Przechlewo, Człuchów, Debrzno, Szczecinek, Złotów, Okonek).
- Zacieśnienie współpracy z miastami partnerskimi Unii Europejskiej.
- Zachowanie i kultywowanie tradycji obchodzenia świąt i zwyczajów ludowych np. Noc Kupały, odpusty, jarmarki, dożynki, targi itd.
- Wydanie np. widokówek, znaczków, plakatów z turystycznymi pozdrowieniami z gminy.
- Uczestnictwo w targach turystycznych na szczeblu regionalnym, krajowym.
- Uaktualnianie przewodników, folderów, map turystycznych.
- Inwestowanie w rozwój imprez masowych, np. rajdu samochodowego, odpowiednie nagłośnienie imprez.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Czarnej
B. Lipiński
mgr Benedykt Lipiński

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Decydujmy
Razem

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

B